

Huszonöt éves a szegedi munkásör-zenekar

Kerek negyedszázada, 1958. október 14-én, Szeged felszabadulásának 14. évfordulóján mutatkozott be először a Széchenyi téren rendezett ünnepségen a szegedi Gera Sándor munkásörzsenekar fúvószenekara. A huszonöt éves korszakát azelőtti első felépítéskor nagy lelkesedéssel fogadta a város zeneszerető közönsége a Szaniszló János által dirigált zenekart.

1958 előtt sokáig gondot okozott Szegeden, hogy nem volt olyan zenekar, amely az állami és társadalmi ünnepeket színesebbé, bensőségebbé varázsolta volna. Az alkalomszerűen összeállt zenekarok nem jelenthettek megoldást, ezért is született határozat 1958. augusztusában a szegedi munkásör-zenekar felállításáról. Szép szegedi hagyomány is sarokkallta az összeálló együttest: szokás volt, hogy a város lakosságát vasárnap délelőttönként térzenével szórakoztatták a Széchenyi téren. Sokáig ezt a feladatot is budapesti és hőmezővársárhelyi vendégezenekarok látták el, így ez a munka is az új zenekarra várta. Amikor megszületett a döntés, az egész város megmozdult. Egész sor kiváló zenész jelentkezett, hogy társadalmi munkában részt vállaljon a zenekar megalapításában és működtetésében. A negyvenöt tagú együttes felszerelésére igen nagy összegbe került, saját erőből nem is tudták volna megoldani. Üzemek, gyárak önkéntesei gyűjtést rendeztek, hogy a felszerelést megvásárolhassák, az alakuló együttes pedig alig egy hónapi próba után lépett először a közönség elé — s aratott szép sikert.

Ludányi László, a zenekar parancsnoka már a negyedszázaddal ezelőtti bemutat-

kozó koncerten is ott volt. Szirovicza Péter, Király Sándor, Molnár János, Szécsi János, Urbán Antal álltak mellette azok közül, akik ma is tagjai a zenekarnak. De vannak egészen fiatalok is — heten még középiskolások. A többiek? Villany-szerelő, tanár, építőmunkás, asztalos, kovács, ügyvéd... Összesen 33-an ülnek le hentele kétzer, hogy közösen készüljenek a fellépésekre. Ami akad bőven. Evente közel félszáz alkalommal áll közönség elé a zenekar, ott vannak a munkásör-egység-gyűléseken, az állami és társadalmi ünnepeken, az üzemek, gyárak rendezvényein, katonai esküteleken, s az ő indulók hangjaira mehetünk át először az új Tiszahidon is. Az elmúlt negyedszázad több mint kétezer fellépését lehetetlen most visszaidézni, csak a kiemelkedőbbeket őrizte meg az emlékezet. 1959-ben például a Szegedi Szabadtéri Játékokon gyönyörködhattunk játékokban, néhány évvel később a Siklósi Várfeesztivál fúvószenekari emlékszerlegét hozták el kétszer egymás után. Gyulán, Miskolcon, Zánkán is országos sikereket arattak az elmúlt években. A Vörös Csillag Erdemrenddel kitüntetett Gera Sándor munkásörzsenekarának tagjai egy budapesti fellépésre emlékeznek a legszívesebben: a Parlament elé hívták meg őket, adjanak térzenét az alkotmány ünnepén. A huszonöt év alatt persze természetesen a szegedi közönséget lepletek meg legelőször fellépéseikkel, a Széchenyi téren éppúgy, mint Újszegeden, rendszeres szabadtéri koncertekkel vagy a városi tanács erkélyéről toronyzenével.

Magas színvonalú játékokat mi sem bizonyítja jobban, az országos minősítő hangversenyekről három alkalommal hozták el az „Ezüst lant” diplomát, s a forradalmi és munkásmozgalmi kultúra értékes hagyományait felvállaló zenekar szívesen látott vendég országoszerzte.

A születésnapon talán nem ünnepontás, ha a gondokról, tervekről is esik néhány szó. A zenekar vezetői elmondták, egyre nehezebb a városban a fúvósok utánpótlása. Tíz-tizenöt jól képzett zenész ma is hiányzik az együttesből, igaz, a zeneiskoláktól sem kapnak mindig megfelelő segítséget. Így terveik közt a legfontosabb helyen most az áll, hogy az elkövetkező években olyan képzett fúvósárdát neveljenek, akik az elmúlt negyedszázad eredményeit, hagyományait tovább vihetik. A térzene szép hagyományát is erősíteni szeretnék a városban, s tervezik, hogy a következő nyáron több szabadtéri koncertet adnak, mint az elmúlt években. Közben már készülnek a következő nagy feladatra: jövőre újra minősítő bizottság elé áll a zenekar, s az eddigi minősítést, rangot, mindenképpen meg akarják őrizni.

A szegedi munkásör-zenekar a tegnapi jubileumi diszhangversenyén — amelyen megjelent Oláh Miklós, az MSZMP Szeged városi bizottságának titkára is — a Szocialista Kultúráért kitüntetést vehette át dr. Müller Józsefnél, a városi tanács elnökhelyettesétől.

Rafai Gábor

Bölcsődei gondozás

Országos bölcsődei tanácskozás kezdődött csütörtökön Sopronban. A kétnapos eszmecsere mintegy száz bölcsődei vezető gondozó, gyermekgyógyász, pszichológus és bölcsődei szakorvos vitatja meg a bölcsődei gondozás időszerű feladatait. A tanácskozás első napján egyebek között elhangzott: az újabb és újabb gondozási-nevelési módszerek azt a célt szolgálják, hogy a bölcsőde a lehető legjobban pótolja a családot, szeretetet, törődést adjon a kisgyerekeknek, elősegítse testi és szellemi fejlődésüket.

Az új módszerek kimunkálásának műhelyei a módszertani bölcsődék, ilyen ma már minden megyében működik a bölcsődék országos módszertani intézetének irányításával. Feladatok, hogy módszertani útmutatót adjanak, szervezzék a gondozók képzését.

Az odesszai szakszervezeti küldöttség látogatásai

A Csongrád megyében tartózkodó Szakszervezetek Odessza Területi Tanácsának küldöttsége tegnap, csütörtökön Szentese utazott Kovács Sándornak, az SZMT titkárának kíséretében. Itt felkereste a megyei vízművállalatot, ahol Tonnes Károly igazgató tájékoztatta a vendégeket: A. Rerát, a delegáció vezetőjét, A. Vasziljevicsot és V. Sztjepanovicsot a vállalat felépítéséről. Ezután Idovika Sándor szb-titkár beszélt a szakszervezeti munkáról és a szocialista brigádok tevékenységéről. A baráti eszmecsere a vendégek érdeklődtek a dolgozók élet- és munkakörülményeiről, majd megtekintették a

berekháti diszpécserközpontot, amely a város vízellátását irányítja.

Programjuk következő állomása Csongrád volt, ahol a tisztasági fürdőt látogatták meg. Visszatérve Szentésre, az ifjúsági és művelődési házban folytatódott a baráti találkozó. Muzsik János igazgató ismertette a város köz-művelődési helyzetét.

A látogatás után a szentesi járási pártbizottság épületében Puskás László első titkár fogadta az odesszai delegációt és tájékoztatta a járárs társadalmi életéről. Végül a Derekeházi Állami Gazdaságban ismerkedtek — egyebek között — a szakszervezet szociálpolitikai tevé-

A megtervezett gondoskodás — meg az árak

Öt évre előre — A koszt ára és íze — Munkaruhadivatok

A vállalatok tervezéskor az egyik része a szociálpolitikai tervezés: öt évre előre nagyjából meg kell határozni, hogy mekkora összegeket költenek a különböző juttatásokra, kedvezményekre, támogatásokra, a munkakörülményeket javító létesítményekre. Valamikor ezek a folyamatok pontosan tervezhetők voltak: a körülmények gyors változása miatt azonban ma gyakorlatilag lehetetlen előre látni, hogy a most papírra vetett összegek öt esztendő múlva mire lesznek elegendők.

Tervezni mégis terveznek, s akiknek ez a dolguk, öröklődnek a terv időarányos betartása meg a rugalmasság, ésszerűség egymásnak gyakran ellentmondó követelményei között. Komló Ottó, az Ikarus szegedi gyára szociálpolitikai csoportvezetője vezet be e szerű ágazat munka tudnivalóit:

— A legtöbb szociálpolitikai döntéshez nemcsak pénz, hanem megfelelő szemlélet, meggyőző munka, az emberek gondolkodásának érdekeinek ismerete is szükséges. Az üzemezszerűség doka például egyszerűnek látszik: kibővítettük a rendelőt, négyórás a rendelés, nőgyógyász is jár ki, külön fektető, labor, korszerű műszerek állnak rendelkezésre. Minden műszakban van ügyeletes nő-

vér, ez a rendszer hosszú távra is korszerűnek mondható. Más kérdés, hogy mindez állandó üzemorvos nélkül mennyire lehet eredményes. Vagy az üzemi nőgyógyász: nagy tekintélyű klinika orvos, itt mégsem szívesen mennek hozzá az asszonyok. Mit szólnak a munkatársak, ha megtudják, hogy az illetőnek nőgyógyászati problémái vannak? — talán ez a félelem gátolja őket.

— Orvosunk az egészségre ártalmas munkakörben dolgozók megelőző vizsgálatát is ellátja. Volt már olyan, hogy a dolgozó a nagyobb fizetés miatt még beteg sem akarta elhagyni a munkakörét: ilyenkor az orvossal együtt határozottan kell döntenünk, de meg kell győzni a dolgozókat is, hogy mi az igazi érdeke.

— Milyen az üzemi konyha?

— Évente 7—800 ezer forintot költünk az étkeztetésre. 18.50-be kerül egy ebéd, ebből a dolgozónak 11.50-et kell fizetnie. Szegeden egyebéknél többért adja a vendéglátó az ebédet, mint a nagyvállalat más gyáraiban az ottani cégek, a dolgozók saját költsége azonban mindenütt azonos.

— Jó az ebéd?

— Voltak gondok, az utóbbi időben azonban kevesebb a panasz: konzultáltunk a konyha vezetőjével, elég ízes, változatos az ebéd, sokszor dicsérik is a dolgozók. Kétszáz embernek persze nem lehet a szája íze szerint főzni.

— Lakásproblémákban mennyit tudnak segíteni?

— Építésre kamatmentes kölcsönt adunk. Mióta megszűnt a munkáslakás kategória, azóta más formula szerint biztosítjuk az anyagi támogatást. Évente 5—6 dolgozónk kér ilyen, bizottság dönti el, hogy ki és mennyit kapjon.

— Milyen elvek alapján?

— Egyéni megítélés dolga: de a legfontosabb az illető szociális helyzete és munkahelyi teljesítménye. Bizonyos időt el kell tölteni a gyárban, hogy valaki kölcsönt kaphasson.

— És nyilván „aláírni” egy-néhány évet.

— Nem tiltokt célja a vállalatoknak, hogy így igyekezzenek hosszú távra magukhoz kötni a tehetséges, megbízható dolgozókat. Nem tudok róla, hogy nálunk ezzel a munkahelyi vezetőkre visszaélt volna: ne kapott volna valaki órabérvagy fizetésemelést, csak azért, mert ügyis köti a

kölcsön. Aki nagyon el akar menni, azt egyébként sem köti. Olyanok bontották föl a szerződést, akik továbbtanultak, de a megszerzett szaktudást nem tudták házon belül hasznosítani, vagy lényegesen nagyobb fizetésért, például borraivalos állásért fordítottak hátat a vállalatnak. Ha a dolgozó fölbontja a szerződést, olyankor egy összegben rögtön vissza kell fizetnie, amivel még tartozik.

— És ha nem fizet?

— Akkor tiltatjuk a fizetéséből — ha lehet. De kevés ilyen eset adódik. Aránylag kevés a probléma a munkásszállással is. Ingázóink megkapják a bérlethez a vállalati hozzájárulást. Gondot fordítunk az üdültetésre, a nyugdíjasok és a nagycsaládok dolgát különös figyelemmel kezeljük. Nincs saját óvodája, bölcsődéje a gyárnak, ezért más vállalatokkal vesszük föl a kapcsolatokat: ha önállóan van szabad hely, mi is fizetünk nekik annyit, amennyit ők egy férőhely fenntartására fordítanak. Így segített már nekünk a DEFAG, a KSZV konfekciógyára.

— Mi a legnagyobb gondjuk?

— Az egyéni munkaruhák és védőfelszerelések beszerzése. Előre megtervezünk, mekkora összegeket fordítunk erre. Azt is jogszabály határozza meg, hogy mekkora készletünk lehet belőlük. A lábbelik, munkaruhák ára viszont gyorsan emelkedik, nemigen jövünk ki az előre meghatározott keretből. A másik gondunk, hogy szegényes a méretválaszték: közepes és kis méretű darabokat alig kapni. De nemcsak ilyen igények vannak ma már. A dolgozók szeretnék, ha esztétikus, kényelmes öltözkében végezhetnék a munkájukat. Ezt viszont végteligen alig győződik pénzzel: 800—1000 forintba kerül egy korszerű, kényelmes munkacipő, 880 forintba egy új divatú, közkedveit dzseki munkaruha.

— Ilyenkor mit tehetnek?

— Igyekeznünk úgy beosztani a pénzt, hogy mindenre jusson belőle. A tervezett összegről önállóan döntenek. A szociálpolitikai munka tulajdonképpen csöndben, csinnadratta nélkül zajlik. Hozzá is szoktunk ehhez: csak akkor szólnak, ha valami baj van. Hát nekünk nem szólnak az utóbbi időben...

Tanács István

Szegeden, október elején Kamarazenei napok

A filharmonia évadnyitó hangversenyei a szegedi kamarazenei napok jegyében zajlanak október elején. A három koncertből kettőn hazai bemutatók is szerepelnek a programon, olyan alkotások, melyek az egyik társrendező, a városi tanács megbízásából, felkérésre születtek.

Az október 3-án este, a Tisza-szálló nagytermében (fél 8-tól), négy mű hangzik el Pál Tamás vezényletével, a Szegedi Kamarazenei Közreműködésével, köztük az alkalomra komponált *Concerto, Kocsár Miklós*. Alcíme, *in memoriam Z. H.* elárulja, a szerző a korán elhunyt művészbarátnak, a neves filmrendező Huszárk Zoltánnak állít emléket egy alapvetően kamarazenei fogantatású, szolisztikus karakterű kompozícióban, ahol a kürtszólamot Tarjáni Ferenc játssza. A darab érdekessége, hogy visszaterő motívuma a Csontváry-film mottója. Ezen a hangversenyen hangzik föl a szegedi szerző, Vántus István *Eclogája* is, melletttük Boccherini *B-dúr gondokaverse* — *Sin Katalin* szólója — és Händel *h-moll concerto grossója*. Az este a filharmonia A jelű kamarabérelti sorozatának béreltei érvényesek. A B sorozat október 5-i koncertjén, ugyancsak a Tisza-szállóban este fél 8-tól, a Weninger Richárd vezette Weiner Kamarazenei lép föl Gallai Attila (klarinét) és Onczay Csaba (közreműködésével, aki Boccherini másik *D-dúr gondokaverse* nyének szólóját, *Csajkovszkij Vonószereplője* mellett ezúttal is két hazai mű szerepel a programban, a zenekar névadójának,

Weiner Leónak *1. divertimentója* valamint a szegedi felkérésre komponált, klarinét és vonósokra írt *Divertimento, Ránki György* alkotása. A harmadik koncert vendégegyüttese, az eredeti programtól eltérően, a Liszt Ferenc Kamarazenei, mely a filharmonia főbérelti sorozatának évadnyitányán játszik október 13-án, este fél 8-tól a Zenés Színházban. *Rolla János* világhírű társulata *Bach és Mendelssohn* mellett *Szólóly András III. Concertója* szólaltatja meg, a hegedűs szólólisták *Kostyál Kálmán* és *Tfrist Zoltán*.

Tapasztalatcsere

Az európai szocialista országok szakszervezetei számvizsgáló-revizíós bizottságainak elnökei szerdán és csütörtökön tapasztalatcsere megbeszélést tartottak a SZOT székházában. Az értekezleten a szakszervezeti üdültetés ellenőrzésének tapasztalatait vitatták meg.

Csehák Judit, a SZOT titkára üdvözölte a résztvevőket, majd Biszku Béla, a szakszervezetek számvizsgáló bizottságának elnöke ismertette a magyar tapasztalatokat. Ezt követően a tanácskozás külföldi résztvevői adtak tájékoztatást saját tapasztalataikról.

Fiatalok a népesedéspolitikáról

Törekedjünk, hogy „a családok növekvő jelentőségű funkcióinak ellátásához a feltételek biztosítottak legyenek...” hogy „a terület és településtelejesztési célkitűzések közvetlenebbül szolgálják a népesedési helyzet javítását”. „Szükség van a népesedési folyamatok tudományos vizsgálatának megyei megszervezésére.” Az idézett téziseket május 27-én vitatta meg a Csongrád megyei párt-vegrehajtóbizottság, és úgy határozott, hogy széles körű társadalmi vitára bocsátja. E viták tapasztalatait hasznosítja, amikor a megye népesedéspolitikai feladatait határozza meg.

A vitában szót kértek és kaptak természetesen a fiatalok is. Tegnap csütörtökön a KISZ-iskolán, a KISZ Csongrád megyei bizottságának soros ülésén a tagok arról számoltak be, mely

témakörök foglalkoztatták, érdekelték leginkább a megye ifjúságát. A tapasztalatok összegzését *Turcsikné Süli Mária*nak, a megyei KISZ-bizottság titkárának jelentése segítette. Az írásos anyag jó alapjául szolgált a vitának, amelyben felszólalt dr. Kiss Barnabás, Tóth Tamás, Nagyné Szénási Zsuzsa, Kmetykó Lajos, Zelené Horváth Sára testületi tag; Szentgyörgyi Pál és dr. Szilágyi János, a megyei KISZ-bizottság titkárai valamint Molnárné Fábian Edit, a megyei KISZ-bizottság gazdasági osztályának vezetője. Hozzászólásaikban keresték, hogyan segíthetne az ifjúsági szervezet a népesedéspolitikai célok elérésében, foglalkoztak az ehhez kapcsolódó problémákkal: a gyermekvállalás-nevelés kérdéseivel, a lakásgonddal, az óvodai, bölcsődei ellátás

színvonalával, a különféle szociális juttatások hatékonyabb elosztásával, azok mértékével. A testület elemző munkáját segítette dr. Végh Gyula, a megyei pártbizottság osztályvezető-helyettese. Bódi György, a KISZ KB tagja, a megyei testület első titkára foglalta össze a vitát azzal, hogy a KISZ-bizottság továbbítja a fiatalok és a testület véleményét összegző jelentést a megyei pártbizottságnak.

Dr. Szilágyi Jánosnak a KISZ párttaggá nevelő tevékenységéről szóló jelentést tárgyalta ezután a bizottság, majd véleményezte a megyei úttörőnevelésnek a VII. országos úttörővezetői értekezlet óta végzett munkáját, Bódi György előterjesztése alapján. Az ülésen részt vett Szatmári Emilné, a megyei pártbizottság munkatársa is.